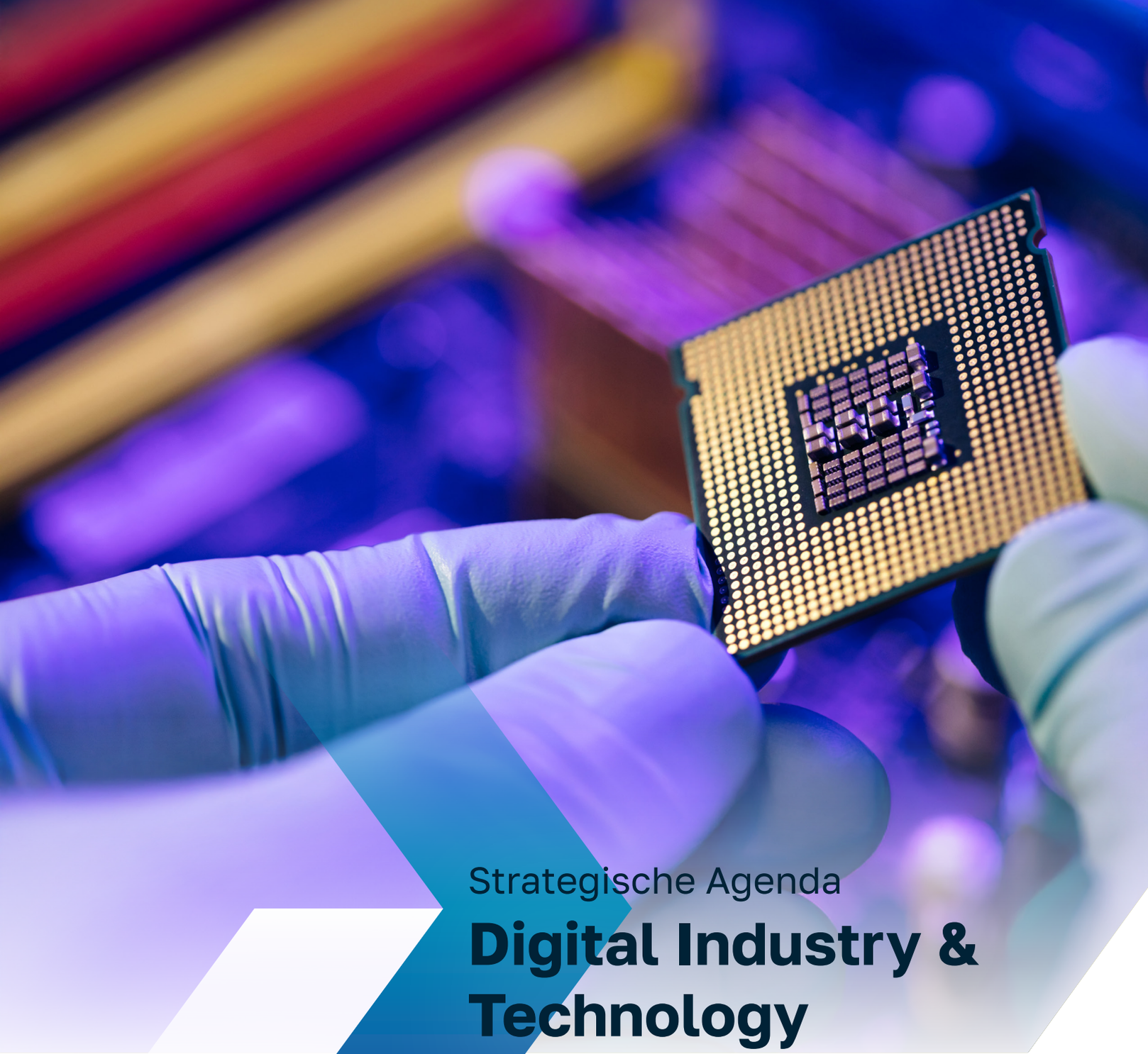

Strategische Agenda

Digital Industry & Technology 2026–2030

Van kritieke technologie naar productieve en weerbare industrie

oost nl

provincie Gelderland

provincie Overijssel

think East NL

Voorwoord

Onze industrie staat voor ingrijpende veranderingen. Internationale verhoudingen verschuiven, technologie ontwikkelt zich razendsnel en bedrijven moeten verduurzamen en digitaliseren terwijl vakmensen schaars zijn. Tegelijkertijd bieden chips, fotonica, kunstmatige intelligentie en robotica nieuwe mogelijkheden om slimmer te produceren, nieuwe markten te ontwikkelen en minder afhankelijk te worden van kwetsbare waardeketens. Juist in deze opgave ligt een grote kans voor Oost-Nederland.

Onze regio beschikt over een krachtige combinatie van kennis, ondernemerschap en maakindustrie. Hier werken technologiebedrijven, innovatieve mkb'ers, kennis- en onderwijsinstellingen en praktijkomgevingen dicht bij elkaar. Maar onze kracht zit niet alleen in afzonderlijke technologieën of toepassingen. De grootste doorbraken ontstaan wanneer we kennis en ervaring uit verschillende werelden met elkaar verbinden: van semicon en fotonica tot AI en robotica, en van industrie tot zorg, energie, voedselproductie en veiligheid.

Dat vraagt om samenwerking over grenzen heen. Geen enkele organisatie kan deze ontwikkeling alleen realiseren. We hebben bedrijven nodig die durven te investeren, onderzoekers en studenten die nieuwe mogelijkheden ontwikkelen, overheden die ruimte en richting bieden, financiers die verschillende groeifasen begrijpen en eindgebruikers die vanaf het begin betrokken zijn. Vanuit Think East Netherlands brengen we deze partijen samen, versterken we de regionale ecosystemen en positioneren we Oost-Nederland in Nederland en Europa.

Deze strategische agenda vertaalt het Think East Netherlands Innovatiekompas naar een gezamenlijke ambitie: kritieke technologie in onze regio ontwikkelen en verankeren én zorgen dat bedrijven die technologie daadwerkelijk kunnen toepassen en opschalen. Zo verbinden we maatschappelijke uitdagingen aan economische kansen. Daarbij hoort ook dat we zorgvuldig omgaan met technologie die voor civiel én voor veiligheid en defensie kan worden ingezet. Niet alleen wat technisch en economisch mogelijk is, maar ook wat verantwoord en maatschappelijk wenselijk is, moet richting geven aan onze keuzes.

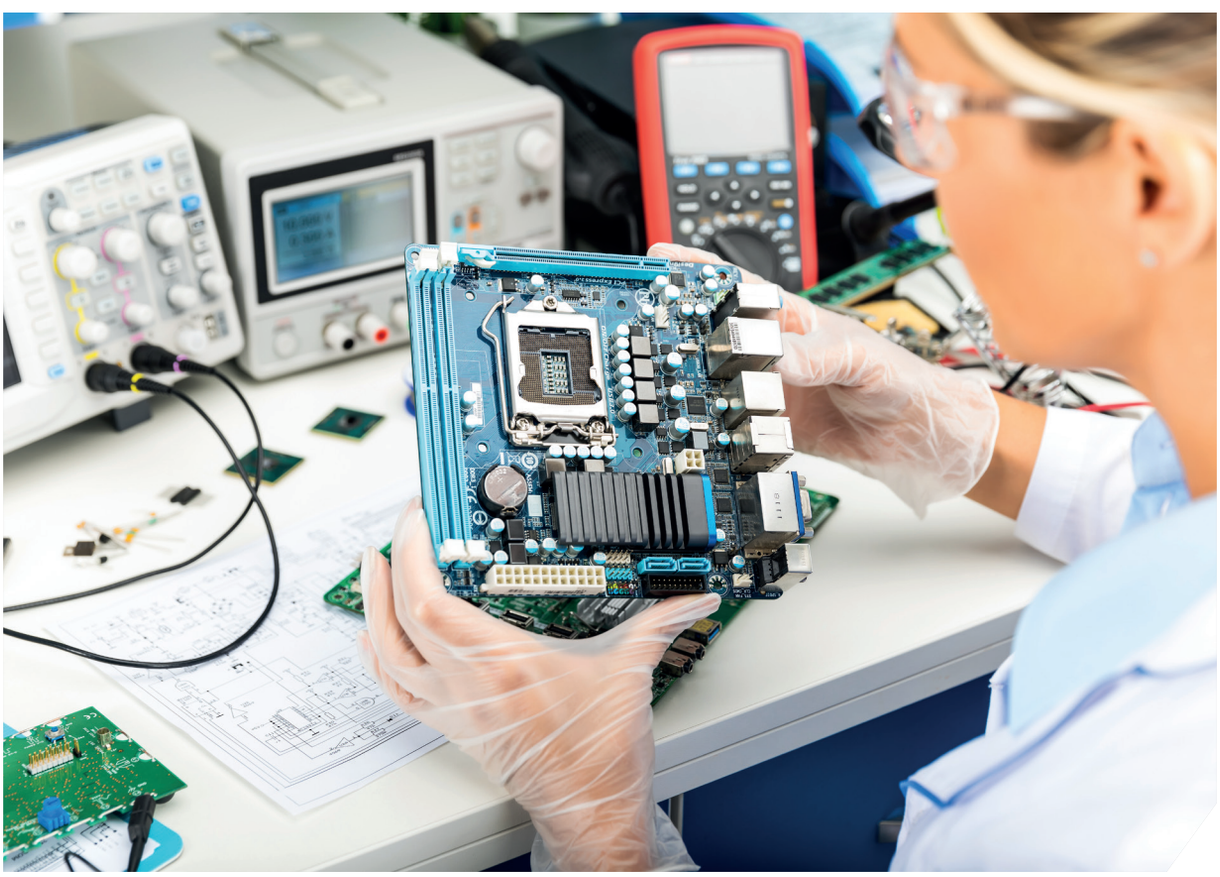
Deze agenda is bovenal een uitnodiging om samen te bouwen aan een productieve, weerbare en toekomstbestendige industrie. Door kennis te delen, toepassingen te verbinden en gericht te investeren in innovaties die ertoe doen, versterken we het verdienvermogen van Oost-Nederland en dragen we bij aan een sterker Europa.

Wendy de Jong
Algemeen directeur Oost NL

Onze partners

Inhoudsopgave

1. **Aanleiding en ambitie** 4
2. **Oost-Nederland als industrialisatie- en opschalingsregio** 5
3. **De opgave en de regionale groeikans** 6
4. **Het regionale ecosysteem** 7
5. **Strategische keuzes** 8
6. **Projecten en uitvoering** 10
7. **Organisatie en financiering** 11
8. **Samenwerking en positionering** 12
9. **Resultaten voortgang en meedoen** 15

1 Aanleiding en ambitie

Digitalisering en sleuteltechnologieën bepalen steeds sterker waar productie, economische groei en strategische capaciteit ontstaan. Europa investeert in kritieke technologie en industriële waardeketens, terwijl internationale concurrentie toeneemt. Voor Oost-Nederland ligt de opgave niet alleen in het ontwikkelen van nieuwe technologie. De regio moet ook zorgen dat kennis wordt vertaald naar producten en productiecapaciteit en dat bestaande bedrijven technologie productief kunnen toepassen.

Het Innovatiekompas formuleert voor 2030 de ambitie dat Oost-Nederland een Europese hotspot is voor toegepaste digitale en industriële sleuteltechnologieën, met hogere arbeidsproductiviteit, circulaire businessmodellen en veilige ketens. De regio ontwikkelt en schaalt oplossingen voor zorg, energie, voeding en veiligheid. Deze agenda maakt die ambitie concreter en geeft richting aan gezamenlijke projectontwikkeling, investeringen en positionering.

2 Oost-Nederland als industrialisatie- en opschalingsregio

Onze positie is dat Oost-Nederland sleuteltechnologie verbindt aan industriële productie en toepassing. De regio beschikt over kennis en bedrijven die kritieke componenten ontwerpen en maken, over systeemkennis rond nanotechnologie, AI, mechatronica en robotica en over praktijkomgevingen waarin bedrijven kunnen testen en implementeren. Die combinatie maakt het mogelijk om de route van component naar werkend systeem en van demonstratie naar markt te organiseren.

We stellen voor de gezamenlijke inzet te concentreren op twee technologieposities en één opschalingsroute:

- de kritieke chip- en fotonicaketen, van ontwerp en fotonische technologie tot equipment, productie, packaging, test en toepassing;
- AI-gedreven robotica en autonome systemen voor producerend mkb, food, zorg en Defensie en veiligheid;
- industriële toepassing en opschaling voor het brede mkb, van vraagverheldering en testen naar investering, implementatie en productiviteitswinst.

Cybersecurity, betrouwbare data, human capital, sociale acceptatie van technologie, organisatieverandering en financiering zijn voorwaarden voor alle drie. Dual-use betreft technologie met zowel civiele als defensietoepassingen. Per toepassing worden klantbehoefte, gebruikseisen, kwalificatieroute en toegang tot inkoop afzonderlijk uitgewerkt.

De agenda dient als basis voor gezamenlijke prioritering en investeringskeuzes. Nieuwe initiatieven sluiten aan wanneer zij een gevalideerde markt- of toepassingsvraag beantwoorden, gebruikmaken van een onderscheidende Oost-Nederlandse positie, economische of maatschappelijke meerwaarde hebben en uitvoerbaar zijn. Ook de aansluiting op bestaande regionale, nationale en Europese programma's weegt mee. Rollen, trekkerschap, capaciteit en financiering worden met de betrokken partners bevestigd voordat uitvoering start.

'In Oost-Nederland verbinden we sleuteltechnologie met industriële toepassingen. Van innovatieve componenten tot werkende systemen, van testen tot opschalen.'

3 De opgave en de regionale groeikans

Productiviteit en verdienvermogen

De maakindustrie heeft te maken met internationale concurrentie, hogere kosten, beperkte netcapaciteit en schaarste aan technisch personeel. De centrale economische opgave is om met de beschikbare mensen meer hoogwaardige industriële waarde te produceren. Robotisering, AI, vision, digital twins en cognitieve automatisering kunnen capaciteit, kwaliteit en leveringszekerheid vergroten. Dat gebeurt alleen wanneer technologie wordt verbonden met procesontwerp, data, vaardigheden, investeringsruimte en organisatieverandering.

Een robotcel, AI-model of digital twin is daarom geen doel op zichzelf. De toepassing moet aantoonbaar bijdragen aan productiviteit, kwaliteit, veiligheid, energie- en grondstoffengebruik of nieuwe omzet. Vooral voor kleinere bedrijven moet de route overzichtelijk en financieel uitvoerbaar zijn. Zij hebben niet altijd eigen specialisten om technologie te beoordelen, een pilot op te zetten en de stap naar implementatie te financieren.

De economische kans ligt zowel bij technologiebedrijven als bij gebruikers. Technologiebedrijven groeien wanneer zij vroeg toegang krijgen tot eindgebruikers, representatieve data, productieomgevingen, eerste klanten en groeikapitaal. Bestaande bedrijven (gebruikers van de technologie) versterken hun concurrentiepositie wanneer zij bewezen oplossingen sneller kunnen invoeren. De agenda verbindt daarom technologieontwikkeling en brede toepassing; beide zijn nodig voor regionaal verdienvermogen.

Kritieke technologie vraagt productie en klanten

Bij semicon en fotonica gaat het om kapitaalintensieve ketens met lange ontwikkeltijden. Bedrijven hebben toegang nodig tot ontwerpkennis, cleanrooms, prototyping, productie, packaging, test, kwalificatie, financiering en eerste klanten. Zonder voldoende toegang tot deze functies kan economische waarde buiten de regio terechtkomen en blijven kwetsbare internationale afhankelijkheden bestaan.

Oost-Nederland kan een sterkere positie opbouwen wanneer de kennis en bedrijvigheid in Twente en Lifeport Arnhem-Nijmegen als complementaire onderdelen van één waardeketen worden ontwikkeld. Het gaat daarbij niet om een volledige keten binnen de regio, maar om gerichte functies waarin Oost-Nederland aantoonbaar waarde toevoegt en samenwerkt met betrouwbare partners in Nederland en Europa.

AI en robotica vragen eveneens om meer dan onderzoek. Technologiebedrijven moeten systemen in realistische omstandigheden kunnen testen en aantonen dat zij veilig, betrouwbaar en economisch bruikbaar zijn. Voor industriële robotica bepalen productievariatie en terugverdientijd de toepassing. In de zorg zijn veiligheid, acceptatie, beheer en bekostiging doorslaggevend. Bij Defensie en veiligheid tellen operationele eisen, kwalificatie, leveringszekerheid en toegang tot inkoop. Eén generieke pilotroute volstaat daarom niet.

Veilig en mensgericht implementeren

Nieuwe technologie verandert taken, samenwerking en besluitvorming. Medewerkers moeten tijdig worden betrokken en bedrijven moeten processen, verantwoordelijkheden en vaardigheden aanpassen. Mbo, hogescholen, universiteiten, lectoraten en fieldlabs verbinden leren en toepassen in de praktijk. Kennis rond ethische, juridische en maatschappelijke aspecten, mens-machine-interactie en sociale technologie helpt om eisen vroeg mee te nemen.

Cybersecurity is een doorsnijdende eis. Beveiliging vanaf het ontwerp en de beveiliging van industriële besturingssystemen worden vanaf de start meegenomen. Per project worden de toepasselijke eisen uit onder meer de Cyberbeveiligingswet, de Europese AI Act, productveiligheid en sectorspecifieke regels vastgesteld. Partners maken afspraken over datatoegang, intellectueel eigendom, onderhoud, continuïteit en de gevolgen wanneer een leverancier wegvalt.

Een pilot telt niet automatisch als resultaat. Vooraf wordt vastgelegd welke vraag wordt getoetst, wie tot investering of aanschaf kan besluiten en op basis van welke uitkomsten partners doorgaan, bijstellen of stoppen. Ook een tijdig en onderbouwd besluit om niet te investeren kan waardevol zijn.

4 Het regionale ecosysteem

Oost-Nederland combineert een brede industriële basis met gespecialiseerde kennis- en productieketens. Twente en Arnhem-Nijmegen zijn herkenbare hightechzwaartepunten. Zwolle, de Achterhoek, Foodvalley, de Veluwe en andere delen van de regio voegen maakbedrijven, toepassingsmarkten, onderwijs en praktijkomgevingen toe. De grens met Noordrijn-Westfalen biedt toegang tot aanvullende kennis, testcapaciteit en markten.

In chips en fotonica dragen onder meer ChipTech Twente, Lifeport Semicon, MESA+, CITC, ACP, New Origin, OnePlanet Research Center, Noviotech Campus en industriële partners bij aan ontwerp, onderzoek, equipment, productie, packaging, test en toepassing. Het afzonderlijke projectportfolio onderbouwt per onderdeel welke bedrijven en faciliteiten bijdragen, welke capaciteit beschikbaar is en waar aanvullende investeringen nodig zijn.

Voor AI, robotica en autonome systemen verbinden de AI-hub Oost-Nederland, universiteiten, hogescholen en technologiebedrijven kennis rond mensgerichte AI, vision, edge AI, mechatronica, sensoren en betrouwbare systemen. Perron038, Advanced Manufacturing Centre (AMC), CIVON, Industrial Reality Hub, Fieldlab Industrial Robotics en andere praktijkomgevingen ondersteunen testen, demonstreren en opleiden. Zorgorganisaties, maakbedrijven, Defensie en andere eindgebruikers leveren de concrete gebruiksomgeving en eisen.

EDIH BOOST, fieldlabs, regionale loketten en onderwijsinstellingen helpen het brede mkb, en in het bijzonder de producerende maakindustrie, bij assessment, test-before-invest, vaardigheden en financiering. De sterke positie van Oost-Nederlandse deeptechbedrijven in Europese EIC-financiering biedt daarnaast een basis om meer startups en scale-ups naar internationale groei te begeleiden.

Het ecosysteemoverzicht is nadrukkelijk niet volledig. De agenda noemt alleen functies en voorbeelden die nodig zijn om de regionale positie uit te leggen. Per knelpunt bepalen partners welke bestaande organisatie een oplossing kan dragen, welke aanvullende inzet nodig is en of samenwerking buiten de regio doelmatiger is. Zo voorkomen we nieuwe structuren en benutten we de bestaande capaciteit beter.

‘De maakindustrie heeft te maken met internationale concurrentie, hogere kosten, beperkte netcapaciteit en schaarste aan technisch personeel. De centrale economische opgave is om met de beschikbare mensen meer hoogwaardige industriële waarde te produceren.’

5 Strategische keuzes

Kritieke chip- en fotonicaketen

Oost-Nederland heeft een verdedigbare positie in semicon en geïntegreerde fotonica. De gezamenlijke inzet richt zich op functies waarin de regio kennis, bedrijvigheid, productiecapaciteit en markttoegang kan verbinden.

Vier prioriteiten staan centraal:

- de Nederlandse fotonicapositie vanuit Oost-Nederland versterken en de ontwikkeling van een schaalbare productiebasis rond New Origin ondersteunen, afhankelijk van marktvraag, financiering en uitvoerbaarheid;
- een marktgedragen positie opbouwen in heterogene integratie, advanced packaging, test en kwalificatie;
- chipdesign, strategische productie, R&D, faciliteiten, vakmanschap en toeleverketens behouden en versterken;
- een toegankelijke route van ontwerp naar prototype en eerste productie organiseren voor startups, scale-ups, mkb en grote bedrijven.

Twente en Lifeport Arnhem-Nijmegen vullen elkaar aan met kennis en bedrijvigheid in chipdesign, geïntegreerde fotonica, nanotechnologie, equipment, industriële productie, R&D, packaging en test-capaciteit. De gezamenlijke propositie vertaalt deze complementariteit naar klanten, investeringen en een sterkere positie in Nederlandse en Europese waardeketens.

Quantumtechnologie wordt binnen deze agenda niet als zelfstandig spoor georganiseerd. We richten ons op onderdelen waarvoor Oost-Nederland een aantoonbare kennis-, productie- of marktpositie kan opbouwen, in het bijzonder quantumfotonica, geïntegreerde componenten, packaging en test.

‘Het brede mkb moet bewezen technologie sneller kunnen toepassen. We organiseren daarom een herkenbare route van vraag-verheldering en test naar investering, implementatie en opschaling.’

AI-gedreven robotica en autonome systemen

Oost-Nederland kiest voor intelligente en adaptieve systemen die kunnen functioneren in wisselende omgevingen en kleine series. De regionale kracht ligt in de combinatie van AI, mechatronica, vision, sensoren, veilige besturing, mens-machine-interactie en integratie in werkprocessen.

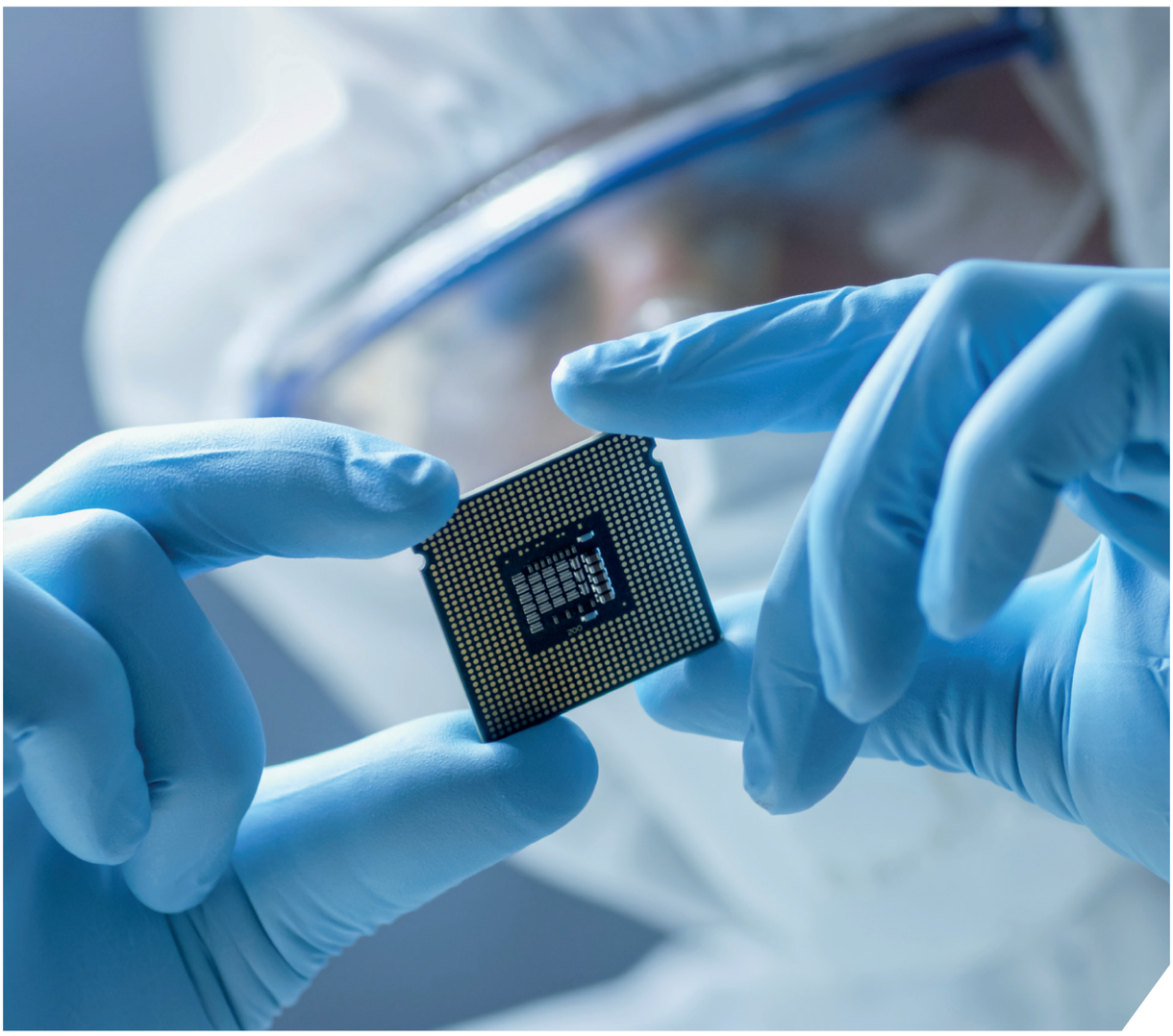
Producerend mkb. Flexibele robots, cobots, autonome logistieke systemen, vision, digital twins en industriële AI ondersteunen high-mix low-volume productie, kwaliteitscontrole, planning en voor-spellend onderhoud. Ook AI-toepassingen zonder robotisering passen binnen de agenda wanneer zij aantoonbaar bijdragen aan industriële productiviteit of weerbaarheid.

Food en voedselproductie. AI, vision, sensoren en robotica ondersteunen precisielandbouw, autonoom telen, sorteren, verwerken en verpakken. De inzet richt zich op efficiënte en weerbare voedselproductie met minder arbeid, grondstoffen, energie en uitval. Projecten worden met primaire producenten en voedselverwerkers gevalideerd; Smart Food Production bewaakt de ketenvraag, voedsel-veiligheid en toepassing.

Zorg en ondersteuning. Robotica ondersteunt professionals fysiek of cognitief, helpt patiënten bij revalidatie en zelfstandigheid en neemt taken veilig over. Technologie wordt samen met zorg-professionals en patiënten ontwikkeld en in de praktijk gevalideerd. Tijdswinst, veiligheid, acceptatie, beheer, onderhoud, bekostiging en de partij die tot aanschaf kan besluiten worden onderdeel van de businesscase.

Defensie en veiligheid. De inzet richt zich onder meer op autonome logistiek, intelligente waar-neming, drones, inspectie en bescherming van vitale infrastructuur. Projecten starten vanuit een operationele behoefte en hebben een concrete route naar kwalificatie, inkoop en markttoegang. Deelname aan een demonstratie geldt niet als afnamegarantie; de vraag wordt met de beoogde gebruiker gevalideerd.

Gezamenlijke ontwikkeling van componenten, software en testmethoden is zinvol waar prestaties

en gebruikseisen voldoende overeenkomen. De klanten, regelgeving en markttoegang blijven per route verschillend. Bestaande programma's behouden hun uitvoering; voor gedeelde technologie-ontwikkeling en iedere marktroute wordt met partners een coördinerend aanspreekpunt afgesproken.

Eén route naar industriële toepassing

Het brede mkb moet bewezen technologie sneller kunnen toepassen. We organiseren daarom een herkenbare route van vraagverheldering en test naar investering, implementatie en opschaling. EDIH BOOST ondersteunt bedrijven in de producerende maakindustrie bij assessment, test-before-invest, vaardigheden en financiering. Wanneer nieuwe technologieontwikkeling nodig is, volgt verbinding met de AI-hub, fieldlabs of een technologie-programma. Dit biedt een route voor een groot deel van ons mkb. Voor andere doelgroepen binnen het mkb moet nog een gezamenlijke route worden ontwikkeld.

Eén begeleidende partij houdt per bedrijf of project zicht op de vervolgstap en organiseert de overdracht. Vraagvalidatie, businesscase en financiering beginnen vroeg en worden tijdens het traject bijgesteld. Naast tests tellen onderbouwde investeringsbesluiten, daadwerkelijke implementaties en gemeten verbeteringen mee.

Cross-overs met MedTech, Smart Food Production, Smart Energy, Circular en Defence and Dual-use krijgen alleen een plaats wanneer het toepassende thema een concrete vraag, eigenaar en beoogd resultaat inbrengt. Digital Industry & Technology levert technologie- en systeemkennis; het toepassende thema bewaakt klantvraag en implementatie. Bij de start spreken beide thema's één projecttrekker, inzet, kosten en resultaattoerekening af.

6 Projecten en uitvoering

Drie projectsporen

De strategische keuzes worden vertaald in drie projectsporen. Deze sporen zijn geen nieuwe organisaties, maar bundelen bestaande (en nieuwe) voorstellen rond een gezamenlijke investerings- en opschalingslogica.

Industrialisatie van chips en fotonica. Projecten richten zich op fotonische productie, design-to-prototype, heterogene integratie, advanced packaging, test, kwalificatie en strategische productie. Nieuwe of uitgebreide faciliteiten worden alleen opgenomen met aantoonbare marktvraag, gebruikers, exploitatiemodel, locatiekeuze en financieringsmix. De onderbouwing maakt ook duidelijk waarom bestaande voorzieningen binnen of buiten de regio onvoldoende in de behoefte voorzien en hoe bedrijven toegang krijgen.

Robotica en autonome systemen naar de markt. Marktgerichte ontwikkel- en demonstratietrajecten verbinden technologiebedrijven, integrators, eindgebruikers en eerste klanten. Ieder traject benoemt de marktroute, de gedeelde technologie, de operationele eisen, de validatieomgeving en de route naar kwalificatie en inkoop.

Mkb-adoptie en implementatie. De doorlopende route via EDIH BOOST, fieldlabs zoals Perron 038, onderwijs, skillsprogramma's, integrators en financiering wordt versterkt. De inzet verschuift van bereik en losse pilots naar implementatie, bedrijfsinvesteringen, productiviteitsverbetering en aantoonbaar verdienvermogen.

Selectie en voortgang

Projecten worden geprioriteerd op gevalideerde klantbehoefte, regionale meerwaarde, technische en commerciële haalbaarheid, betrokkenheid van bedrijven en uitvoerbaarheid. Ook aansluiting op bestaande programma's en de bijdrage aan één van de vastgestelde Kompasresultaten tellen mee.

Voor de eerste uitvoeringsperiode leggen de partners per projectspoor vast welke voorstellen prioriteit krijgen, wie de besluitvorming organiseert en welke capaciteit beschikbaar is.

Per project worden de trekker, betrokken partners, eerstvolgende mijlpaal, financieringsroute en voorwaarden voor doorgaan, bijstellen of stoppen vastgelegd. Bestaande rapportages worden hergebruikt. Het projectportfolio is modulair en wordt jaarlijks geactualiseerd. Daarbij worden projecten getoetst op voortgang, marktperspectief en benodigde investeringen, zonder de strategische koers telkens opnieuw te openen.

7 Organisatie en financiering

Drie investeringslagen

De investeringslogica bestaat uit drie lagen.

1 Gedeelde capaciteit. Productie- en testfaciliteiten, digital-twinomgevingen, meetinfrastructuur, veilige dataruimten, rekenkracht en expertise voor consortiumvorming.

2 Demonstratie en implementatie. Integratiekosten, praktijkvalidatie en risicodeling voor bedrijven en organisaties die als eerste gebruiker optreden.

3 Marktintroductie en groei. Eerste productie, kwalificatie, standaardisatie, publieke en private inkoop, export en vervolgfinanciering.

Per investeringsvoorstel worden totale kosten, gevraagde bijdragen, reeds toegezegde middelen en het resterende tekort vastgelegd. Human capital, energie-infrastructuur, ruimte, vergunningen, data, rekenkracht en groeikapitaal worden als uitvoeringsvoorwaarden meegenomen. Regionale, nationale, Europese en private middelen worden rond concrete voorstellen gecombineerd.

Verschillende markten vragen verschillende financieringsroutes

Eén generieke financieringsroute past niet bij de breedte van dit thema. De verhouding tussen publieke middelen, private investeringen, inkoop en bekostiging verschilt per technologie en toepassingsmarkt.

Producerend mkb. Hier staat meestal de businesscase van het bedrijf centraal. Investeringen worden gedragen door eigen middelen, leveranciersfinanciering, lease, banken en regionale of nationale instrumenten. Publieke ondersteuning is vooral nodig voor onafhankelijke vraagverheldering, test-before-invest, opleiding en het verkleinen van het eerste implementatierisico. De terugverdientijd, inpasbaarheid in het productieproces en beschikbare interne capaciteit bepalen de snelheid.

Zorg. Zorgrobotica en AI hebben vaak langere validatie- en besluitvormingstrajecten. Naast ontwikkel- en demonstratiemiddelen zijn afspraken nodig over klinische of praktijkvalidatie, aansprakelijkheid, beheer, inkoop en structurele bekostiging. Zorgorganisaties, inkopers, verzekeraars en andere betalende partijen moeten daarom vroeg aansluiten. Zonder zicht op de partij die na een pilot kan aanschaffen of bekostigen, ontstaat het risico op waardevolle demonstraties zonder vervolgmarkt.

Defensie en dual-use. Defensie en dual-use trekken momenteel veel publieke en private middelen aan, via nationale programma's, Europese defensie-instrumenten, innovatieprogramma's, inkoop en gespecialiseerd groeikapitaal. Dat biedt kansen voor bedrijven met relevante technologie, maar beschikbaar geld is geen voldoende reden om een project te starten. Projecten moeten voortkomen uit een gevalideerde operationele of civiele behoefte en een realistische route naar kwalificatie en afname hebben.

Bij defensie- en dual-useprojecten maken partners bovendien expliciet welke eindtoepassing wordt nagestreefd en welke grenzen zij hanteren. Menselijke controle, veiligheid, internationaal recht, exportcontrole, cybersecurity, leveringszekerheid en de betrouwbaarheid van klant en eindgebruiker worden vooraf beoordeeld. Ook reputatie, maatschappelijke legitimiteit en mogelijke ongewenste neveneffecten wegen mee. Bij twijfel wordt bestuurlijk en waar nodig onafhankelijk juridisch of ethisch advies gevraagd. Zo benut Oost-Nederland kansen voor veiligheid en weerbaarheid zonder zorgvuldigheid ondergeschikt te maken aan de beschikbaarheid van financiering.

Chips en fotonica. Productie- en pilotfaciliteiten zijn kapitaalintensief en vragen doorgaans om meerjarige publiek-private financiering, Europese en nationale programma's en aantoonbare bijdragen van gebruikers. Private investeerders financieren bedrijven en groei, terwijl publieke middelen vooral gerechtvaardigd zijn voor strategische capaciteit, gedeelde faciliteiten en risico's die één bedrijf niet kan dragen. Marktvraag, toegankelijkheid en een duurzaam exploitatiemodel blijven voorwaarden. De financieringsstrategie wordt daarom per projectspoor opgebouwd. Eerst worden klant, investeringslogica en beslismoment bepaald; pas daarna worden passende instrumenten gecombineerd. Zo voorkomt de agenda dat projecten worden gevormd rond een toevallig beschikbare regeling in plaats van rond een relevante markt- of maatschappelijke vraag.

8 Samenwerking en positionering

Van een breed netwerk naar gezamenlijke ontwikkelkracht

Digital Industry & Technology omvat een groot en divers veld van bedrijven, kennisinstellingen, onderwijs, fieldlabs, campussen, overheden, financiers en eindgebruikers. Deze partijen zijn vaak georganiseerd rond één technologie, sector, faciliteit of subsidieregeling. Dat is logisch: expertise, klantvragen, regelgeving en financiering verschillen sterk. Tegelijk ontstaan grote ontwikkelingen juist wanneer deze lijnen elkaar vinden. Robotica vraagt bijvoorbeeld om AI, sensoren, chips, mechatronica, cybersecurity en mens-machine-interactie. Een autonome toepassing in zorg, industrie of veiligheid kan niet vanuit één technologieketen worden ontwikkeld.

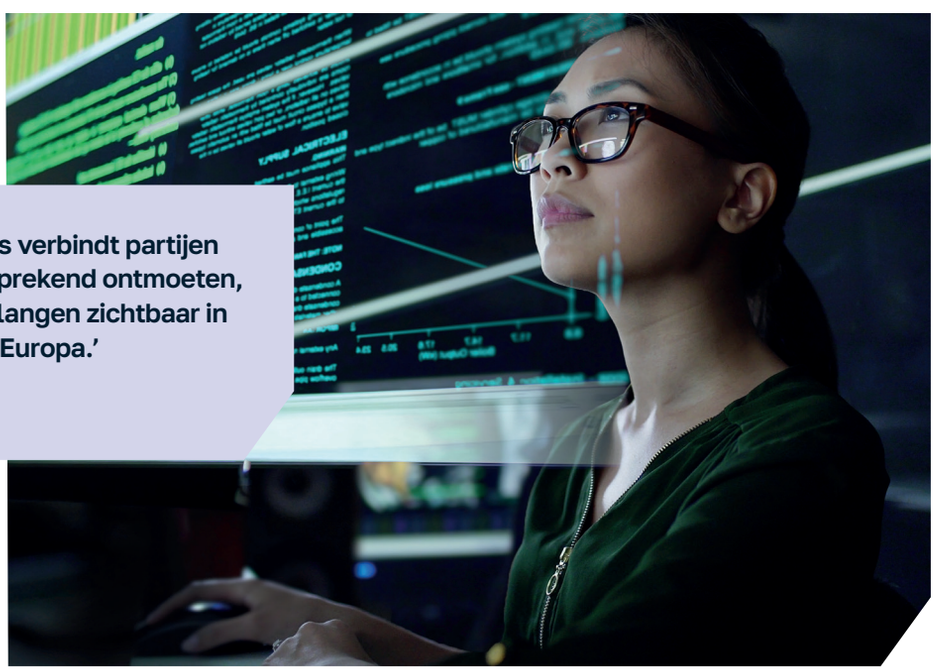
De agenda streeft daarom niet naar één groot netwerk waarin iedereen overal bij betrokken is. Dat zou besluitvorming vertragen en verantwoordelijkheden vervagen. We organiseren samenwerking rond concrete ontwikkelvragen en gedeelde bouwstenen. Een beperkt kernteam verbindt technologie-eigenaren, toepassingspartners, eindgebruikers en financiers. Andere partijen sluiten aan wanneer hun bijdrage nodig is voor ontwerp, validatie, implementatie of markttoegang.

De technologie- en toepassingslijnen behouden hun eigen expertise en governance. De samenwerking wordt sterker door vijf afspraken:

- iedere cross-over begint met een concrete klant- of maatschappelijke vraag en een herkenbare eigenaar;
- partijen maken zichtbaar welke technologie, data, faciliteit of markttoegang zij inbrengen. Als de situatie zich hiervoor leent attenderen wij onze partners op kansen om consortia te vormen;
- gedeelde bouwstenen en testmethoden worden waar mogelijk herbruikbaar gemaakt voor meerdere toepassingen;
- kosten, intellectueel eigendom, risico's en resultaattoerekening worden bij de start afgesproken;
- een gezamenlijk projectteam organiseert de overdracht tussen ontwikkeling, validatie, investering en toepassing.

Het thema team rapporteert op de samenhang en voortgang van het totale portfolio, die bij ons bekend is, en signaleert waar afzonderlijke lijnen elkaar kunnen versterken. Dat kan leiden tot gezamenlijke proposities rond bijvoorbeeld chips en sensoren voor medische en energietoepassingen, AI en autonome systemen voor maakindustrie en Defensie, of digital twins en veilige datadeling voor

'Think East Netherlands verbindt partijen die elkaar niet vanzelfsprekend ontmoeten, maakt gezamenlijke belangen zichtbaar in de regio, Nederland en Europa.'

productie, energie en circulariteit. Niet iedere mogelijke cross-over wordt een project. De gezamenlijke inzet richt zich op verbindingen die een grotere markt, gedeelde technologische capaciteit of een sterkere investeringspositie opleveren.

Think East Netherlands biedt hiervoor een neutrale tafel. Het verbindt partijen die elkaar niet vanzelfsprekend ontmoeten, maakt gezamenlijke belangen zichtbaar in de regio, Nederland en Europa. En helpt een regionale positie te formuleren zonder het eigenaarschap van bestaande programma's over te nemen. Waar belangen botsen of meerdere partijen dezelfde rol claimen, worden afspraken gemaakt over trekkerschap, toegang, besluitvorming en communicatie.

Aan de provincies en regio's

Vraag. Positioneer Digital Industry & Technology als economische investeringsprioriteit. Investeer mee in gedeelde productie-, test- en opschalingscapaciteit, ondersteun mkb-adoptie meerjarig en verbind ruimte, energie-infrastructuur, vergunningen en talentontwikkeling aan strategische investeringen.

Aanbod. Een gericht portfolio waarin technologieontwikkeling, industriële toepassing en regionale investeringen samenkomen en bijdragen aan arbeidsproductiviteit, strategische autonomie en verdienvermogen.

Aan het Rijk en publieke opdrachtgevers

Vraag. Veranker de Oost-Nederlandse positie in fotonica, advanced packaging, chipdesign, productie en equipment in nationale programma's. Verbind

robotica en autonome systemen aan regionale demonstratiecapaciteit en versterk instrumenten voor hogere technologierijpheid, eerste productie, groeikapitaal en marktintroductie. Maak publieke inkoop en experimenteerruimte toegankelijker voor innovatieve bedrijven.

Aanbod. Complementaire regionale kennis- en productieposities, realistische testomgevingen, een brede industriële basis en projecten die nationale technologieprioriteiten kunnen vertalen naar productie en toepassing.

Defensie, zorgorganisaties, industrie en andere publieke en private opdrachtgevers worden vroeg betrokken. Zij maken operationele eisen, bewijsvoering, veiligheid en inkooproutes vooraf duidelijk en bieden waar mogelijk ruimte voor demonstratie en eerste toepassing. Voor mkb en technologiebedrijven zijn toegankelijke routes naar hoofdaannemers en internationale waardeketens nodig.

Aan bedrijven, financiers en eindgebruikers

Vraag. Breng een concrete markt- of productiviteitsvraag, operationele data, tijd van medewerkers en waar mogelijk cofinanciering in. Treed op als eerste gebruiker wanneer de toepassing aan vooraf afgesproken eisen voldoet. Maak duidelijk wie over investering, aanschaf en implementatie kan besluiten.
Aanbod. Toegang tot kennis, technologiepartners, testfaciliteiten, onderwijs, consortia, financieringsroutes en internationale verbindingen. Een samenhangende begeleiding voorkomt dat bedrijven bij iedere overdracht opnieuw beginnen.

Aan kennis, onderwijs en ecosystemen

Vraag. Bundel onderzoek en praktijkgericht onderwijs rond de twee technologieposities en de opschalingsroute. Maak testmethoden en resultaten herbruikbaar en verbind studenten en professionals aan echte implementatievraagstukken. Benoem per voorstel welke kennis, faciliteit of technologische capaciteit in de regio wordt opgebouwd en hoe deze beschikbaar blijft voor bedrijven.

Aanbod. Een langjarige praktijkagenda met relevante onderzoeksvragen, bedrijven, datasets, faciliteiten en routes naar markttoepassing. Bestaande campussen, fieldlabs en programma's behouden hun eigen rol en worden gericht verbonden waar gezamenlijke inzet aantoonbaar meerwaarde heeft.

Duitsland en Europa

Oost-Nederland richt zich op Europese programma's en investeringsinstrumenten die bijdragen aan fotonica, packaging, pilotlijnen, AI, robotica, autonome systemen, cybersecurity, advanced manufacturing, mkb-digitalisering, vaardigheden en grensoverschrijdende samenwerking. Relevante routes zijn onder meer de Chips Joint Undertaking, Horizon Europe en opvolgende programma's, Digital Europe, het EDIH-netwerk, Interreg en defensie- en dual-use-instrumenten.

De samenwerking met Noordrijn-Westfalen, Fraunhofer-instituten, TECH.LAND en andere Europese partners wordt gekoppeld aan een concreet doel: consortiumvorming, aanvullende technologie, standaardisatie, markttoegang of gezamenlijke demonstratie. We vragen soms steun voor losse faciliteiten, maar dat is omdat dit kritieke infrastructuur is in complete routes van ontwikkeling en validatie naar productie, toepassing en markt.

Iedere investerings- en lobbyvraag benoemt het gevraagde besluit, de verantwoordelijke overheid of organisatie, de financiële omvang of beleidswijziging en het gewenste beslismoment. De aansluiting op programma's wordt getoetst aan actuele voorwaarden. Zo blijft de agenda strategisch en wordt de projectportfolio uitvoerbaar.

9 Resultaten, voortgang en meedoen

Beoogde resultaten uit het Innovatiekompas

Deze agenda neemt de vastgestelde resultaten voor Digital Industry & Technology uit het Innovatiekompas als resultaatkader:

- 400 mkb's geholpen via EDIH;
- 1.000 bedrijven met NIS2-basismaatregelen;
- minimaal 50 chip- en fotonicaproducten per jaar door pilotlijnen;
- 150 high-impact AI-cases in industrie, zorg, energie en voeding;
- 2 procentpunt extra bijdrage van de industrie aan het regionale bbp;
- 0,5 tot 1,0 Mton CO_2-reductie door digitalisering.

Het themateam voegt in deze fase geen nieuw stelsel van eigen indicatoren toe. Voor deze zes indicatoren geldt dat zij voortkomen uit de ecosystemen, wij volgen de rapportage op de voortgang van deze doelstellingen en bundelen deze periodiek als update op de voortgang van de resultaten.

Meedoen betekent bijdragen

We werken met technologiebedrijven en integrators; maakbedrijven en maatschappelijke organisaties met een concrete toepassing; kennis- en onderwijsinstellingen die onderzoek en talent verbinden; fieldlabs en campussen die testcapaciteit bieden; financiers en overheden die investeringen en demonstratierisico mogelijk maken; en Nederlandse, Duitse en Europese partners die aanvullende technologie of markttoegang toevoegen.

Een partner kan aansluiten met een concrete klantvraag, operationele data, apparatuur of software, engineeringcapaciteit, een testlocatie, kennis van normen en regelgeving, een rol als eerste klant, cofinanciering, Europese projectervaring of bestuurlijke positioneringskracht. Deelname vraagt een herkenbare bijdrage, een eigenaar en bereidheid om resultaten te delen die nodig zijn voor de volgende stap.

Think East Netherlands verbindt partners die sleuteltechnologie willen ontwikkelen, industrialiseren en toepassen. Sluit aan met een marktvraag, technologie, dataset, testomgeving, investering of Europese verbinding en bouw mee aan een productieve en weerbare industrie in Oost-Nederland.

Think East Netherlands
Laan van Malkenschoten 40
7333 NP Apeldoorn

Postbus 1026
7301 BG Apeldoorn

088 667 01 00
info@thinkeast.nl

oost nl

provincie Gelderland

provincie Overijssel

think East NL